

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Ansökan om medel för utveckling och initial drift av fakultets- eller disciplinöverskridande kurser på forskarnivå

dnr U 2012/312

Ansökan ska vara catharina.langendorf@gu.se tillhanda **senast 2012-10-05**

Ansökande fakultet/institution el motsvarande Datum

Konstnärliga fakulteten

2012-10-03

Kursens namn, omfattning i högskolepoäng och studietakt

Undersökande performativitet genom teori och gestaltande praktik – för forskarstuderande, 7,5 högskolepoäng, helfart

Kursansvarig institution/motsv. (om ej samma som ansökande)

Kurstillfälle

Kursplanen ska gälla från och med HT 2013 och ska innehålla fem kurstillfällen inkl. examination. Varje kurstillfälle motsvarar två dagar.

Antal studenter som erbjuds plats på kursen: 12

Preliminär kursplan med lärandemål

Bakgrund

Idén bakom utformandet av denna kurs kommer delvis ifrån den forskardag som GUDK arrangerade under Vetenskapsfestivalen med stöd från GU, i maj 2011. Temat för dagen var *Creative Research in Time of Globalisation*. Improvisation och interaktion i grupp var ett av de moment som illustrerades av en av keynoteföreläsarna, Leticia Britos Cavagnaro från d.school Hasso Plattner Institute of Design at Stanford (<http://dschool.stanford.edu/>). Dagen förde med sig många stimulerande tankar och en spontan idé var bl. a. att bilda en improv grupp på GU.

Att improvisera innebär att vara lyhörd, och att förhålla sig till sina medaktörer och till sin omgivning i nuet. Det handlar också ofta om att ställa saker och ting på sin yttersta spets, se in i det ovissa med största nyfikenhet och att ta tillvara oväntade möjligheter av de mest skilda slag.

Mina tankar om möjligheter för utforskande improvisationskonst vid GU möter andra

tankar som berör den konstnärliga fakultetens nya masterutbildning i Contemporary Performance Arts (CPA). En utbildning som välkomnat sina första studenter under HT 2012. Denna masterutbildning har som mål att ge studenterna värderingsförmågan till att ”självständigt identifiera och kritiskt analysera det offentliga rummets komplexitet utifrån samhällets politiska, sociala och ekonomiska maktstrukturer”, samt att ”redogöra om det offentliga rummets komplexitet genom att platsspecifikt praktisera och gestaltningsmässigt undersöka konstnärens och konstens roll i en ny miljö”. Här handlar det om performance konst som riktar sig utåt mot det offentliga och det allmänna. I mina ögon skulle denna masterutbildning och en ämnesöverskridande kurs på forskarnivå kring begreppet performativitet komplettera varandra mycket väl och ge nya möjligheter till tvärdisciplinära samarbeten mellan flera av GUs fakulteter.

Sammanfattning: denna kurs är inspirerad av d.schools ambitioner om att låta design utmana till radikala samarbeten, som genom en kombination av kreativ och analyserande förmåga finner lösningar för både industri, akademi och omvärld, *samt* GUs egen masterutbildning i Contemporary Performance Arts. Avsikten är att erbjuda forskarstuderande kursens centrala tema: möjligheten till att stanna upp och fysiskt erfara den *pågående kreativa förvandlingsprocessen* och genom denna erfarenhet utforska nya perspektiv och kritiskt reflekterande förhållningssätt som kan komplettera de målinriktade aktiviteter som alltmer präglar många forskares vardag.

Kursplan

Syfte och innehåll

Kursen syftar till att ge forskarstuderande en generell teoretisk bakgrund till begreppet *performativitet*. Med utgång i praktisk gestaltning (performance) och improvisation som forskningsmetoder ges studenterna möjlighet att fysiskt erfara performativitetsbegreppets innebörd, samt redskap för att kunna analysera och skapa en djupare förståelse för performativa uttryck och strategier som ett sätt att utforska världen, däribland mänsklig kommunikation och social interaktion.

Kursen inbegriper ett gränsöverskridande perspektiv, då studenterna får en förståelse för den kreativa processens förvandlingspotential (en gestaltandets estetik) i möten och reala kreativa situationer med forskarstuderande från såväl konst- som vetenskapsfälten.

Examinationsuppgiften består i att utifrån det egna forskarutbildningsämnet, det individuella forskningsprojektet, samt den egna konstnärliga/vetenskapliga bakgrunden

med ämnesspecifika forskningsmetoder, skapa ett performance-event tillsammans med övriga kursdeltagare. Varje students arbete utforskas inom gruppen i relation till ämnet performativitet. Improvisation och dialog används som huvudsakliga forskningsmetoder.

Vid första kurstillfället introduceras kursdeltagarna till begreppet performativitet och till dess kulturhistoriska bakgrund (koppling till teorier rörande bl.a. litteraturvetenskap, genusvetenskap, teatervetenskap, konst, estetik, design, politik, ekonomi, samhällsvetenskap, pedagogik, utbildningsvetenskap, teknik, och kulturarvsstudier.)

Därefter sätts begreppet in i ett sceniskt gestaltande perspektiv, både utifrån teoretiska och praktiska moment. Vid det andra, tredje och fjärde kurstillfället utforskas gruppens förhållande till ämnet, och ett antal seminarier/performanceföreläsningar presenteras av inbjudna föreläsare/performanceartister/konstnärer. Utifrån gruppens slutsatser utformas det performance-event som slutligen presenteras vid det femte och sista kurstillfället.

Detta sista kurstillfälle innefattar en offentlig performanceföreläsning/utställning – examinationuppgiften - där gruppens förhållande till ämnet performativitet nu ställs i relation till publikens reaktioner och deltagande. Examinationen innefattar även att kursdeltagaren presenterar en individuell skriftlig reflektion utifrån de genomgångna momenten under kursens gång.

Mål

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna

Kunskap och förståelse.

- definiera och förklara bakgrunden till ämnet performativitet generellt, utifrån teoretiska såväl som praktikbaserade referenser, bestående av performance-teorier som ställs i relation till ett praktiskt experimenterande och utforskande baserat på performativa strategier.

Färdighet och förmåga

- tillämpa, identifiera, kritiskt bearbeta, och analysera det egna forskningsämnet utifrån performativitet begreppets teoretiska och praktiska referenser, däribland performance-teorier som ställs i relation till ett praktiskt experimenterande och utforskande baserat på performativa strategier.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- ställa samman, motivera, gestalta och kritiskt reflektera över performativitet begreppets innehåll; samt att genom den individuella processen uppmärksamma förhållandet till en fördjupad dialog baserad på särskilt utvalda teman och perspektiv (teoretiska såväl som praktiska) presenterade i relation till kursens ämne.

Kursen kommer att hållas på svenska och engelska

Kurslitteratur

Auslander, Philip. *From Acting to Performance: Essays on Modernism and Postmodernism*, Routledge, 1997

Austin, John. L. *How to Do Things with Words*. Oxford: Clarendon Press, 1962

Austin, J. L. *Performative Utterance*. i: J.O. Urmson och G.J. Warnock (eds), *Philosophical Papers*, 2a utgåvan, s. 233-52. London: Oxford University Press, 1970

Barad, Karen *Posthumanist Performativity: Toward an Understanding of How Matter comes to Matter*, *Journal of Women in Culture and Society*, 2003, vol 28, nr. 3, pp. 801-831

Barad, Karen *Meeting the Universe Halfway: Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning*. Durham, NC:Duke UP, 2007

Butler, Judith. *Performative Acts and Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory*, in S.G.-Case (ed.) *Performing Feminism, Feminist Critical Theory and Theatre*, Baltimore and London, Johns Hopkins University Press, 1990, s. 270-282

Fischer-Lichte, Erika. *Theatre, Sacrifice, Ritual: Exploring Forms of Political Theatre*, London and New York, Routledge, 2005

Fischer-Lichte, Erika. *The Transformative Power of Performance: a New Aesthetics*, Routledge, 2008 (2004)

Jackson, Shannon. *Social Work: Performing Art, Supporting Publics*, Routledge, 2011

Filmer:

Marina Abramović: The Artist is Present, av Matthew Akers, Jeff Dupre och Maro Chermayeff, 2012

Me, you and everyone we know, av och med Miranda July, 2005

Samverkan över fakultets- eller ämnesgränser

Kursen vänder sig till såväl konstnärliga som vetenskapliga forskarutbildningsstuderande med avsikten att utforska performativitetens begreppet innebörd utifrån så många forskningsfält som möjligt. Konstnärlig forskning är ett relativt ungt akademiskt forskningsfält, som snabbt utvecklas i sin egen styrka, men som i framtiden kan komma att spela en alltmer viktig roll i interdisciplinära forskningssamarbeten. Konstnärliga fakulteten erbjuder med denna kurs en faktisk plats för dialog över ämnesgränser om performativitet – ett begrepp som omformats genom teorier, men också genom konstnärligt utforskande och praktisk gestaltande. Det behövs inom akademien en djupare förståelse för de olika perspektiv som föds ur samma begrepp, beroende på

ämnesinriktning. Det är också mycket viktigt att låta både teori och praktik ärligt konfronteras inom samma kunskapsrum, för att kritiskt kunna utmana traditioner och invanda tankemönster. 8 föreläsare/performance konstnärer från skilda forskningsfält, förutom de tre internationella gästföreläsarna - alla från skilda forskningsfält - kommer att leda studenterna in i en fördjupade dialog för det performativa. Det är sedan upp till studenterna att laborera sig fram tillsammans under kursens gång, emot den kunskap som begreppet kan föra med sig in i vars och ens framtida forskningsändamål.

Följande personer har kommenterat positivt på kursens relevans och innehåll:

- Fredrik Bragesjö, universitetslektor, Inst. För filosofi, linguistik och vetenskapsteori, Humanistiska fakulteten
- Monica Lindgren, docent i musikpedagogik, samt ordförande i Kollegiet för konstarter och lärande, Högskolans för scen och musik, Konstnärliga fakulteten
- Harald Stenström, fil. dr i musikalisk gestaltning (inriktning improvisation), Högskolan för scen och musik, Konstnärliga fakulteten.
- Lennart Weibull, professor i massmediaforskning, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation; samt vid SOM-institutet, Göteborgs Universitet.
- Magdalena Petersson-McIntyre, docent i etnologi, CTK, Handelshögskolan

Se även bifogade korrespondens från Fredrik Bragesjö, Monica Lindgren och Magdalena Petersson-McIntyre.

Anknytning till aktuell forskning, gärna inom universitetets profilområden

Kursen kan direkt knytas till aktuell forskning inom styrkeområdet kulturarv, då performativitetsteori ofta används som ett kritiskt verktyg i studier av bl a kulturernas interaktiva dynamik. Denna kurs kan bidra till en fördjupad förståelse för det kritiskt granskande praktik-ledd performance perspektivet, vilket i nuläget näst intill saknas vid sidan av det dominerande teoretiska perspektivet inom styrkeområdet kulturarv. Framför allt kontakten med Prof. Fischer-Lichte som knutits under planeringen av denna kurs, bör vara av stort intresse för kulturarvsområdet. Kursen kan även ses som en del i uppbyggnaden av den planerade forskarskolan inom ämnet Kulturarv vid GU.

Medverkan av internationella gästlärare

- Erika Fischer-Lichte, Professor, Institut für Theaterwissenschaft; Director for International Research Center for Interweaving Performance Cultures, Freie Universität, Berlin
<http://www.geisteswissenschaften.fu-berlin.de/we07/mitarbeiter/fischerlichte/index.html>
- Shannon Jackson, Professor of Rhetoric and of Theatre, Dance and Performance Studies; Director of the Arts Research Center, University of California Berkeley
http://rhetoric.berkeley.edu/people.php?page_id=1056&p=60

- Karen Barad, Professor, Feminist Studies, Philosophy and History of Consciousness,
University of California, (PhD in Theoretical particle physics)

Ekonomisk plan

I den ekonomiska planen ingår OH om 31% på samtliga kostnader, samt en LOP om 53,2% på samtliga kostnader förutom intern. gästföreläsare.

Belgranos timkostnad har beräknats utifrån 38.000:-/månad

Inbjudna föreläsares timkostnad har beräknats utifrån en snittinkomst på 44.000:-/månad.

Resekostnader för de två internationella gästföreläsarna från USA har beräknats till 12.000:- / person, samt föreläsare från Europa till 4000:- . Kost och logi har beräknats till 4.000:-/ person

• Kursens utveckling samt kursansvar (Belgrano)	50 timmar	21.900:-
• Seminarieledning (Belgrano)	60 timmar	26.250:-
• 8 inbjudna föreläsare/performance konstnärer,	40 timmar	20.262:-
• 3 internationella gästföreläsare, inkl. arvode om 5.000:- samt resa kost, logi (samt enbart OH)		72.050:-
• Examination (Belgrano)	30 timmar	13.110:-

TOTAL KOSTNAD: 153.572:-

Namnunderskrift dekan/prefekt/motsv

Namnunderskrift kursansvarig(a) lärare

Namnförtydligande

Johannes Landgren,
vice dekan, Konstnärliga fakulteten

Namnförtydligande

Elisabeth Belgrano, fil dr, scenisk gestaltning

Kontaktuppgifter

E-adress:

Tel:

Kontaktuppgifter

E-adress: elisabeth.belgrano@hsm.gu.se

Tel: 0708-433260

BILAGOR: Korrespondens Fredrik Bragesjö, Monica Lindgren och Magdalena
Petersson-McIntyre

From: Fredrik Bragesjö <fredrik.bragesjo@gu.se>

**Subject: Re: Interdisciplinary course proposal on Performativity for PhD student
at GU**

Date: September 30, 2012 8:15:01 PM GMT+02:00

To: Elisabeth Belgrano elisabeth.belgrano@hsm.gu.se

Hej Elisabeth,

kul att du fick ihop det så bra! Jag anser att kursen skulle vara ett bra
komplement till de vanliga kurserna som ges; du har alltså mitt stöd.

Samtidigt vill jag tipsa om - ifall du vill fundera vidare på kopplingen mellan
performativitet, konst och vetenskap - att det inom det fält som jag arbetar inom
som brukar kallas Science and Technology Studies (STS; alltså, vårt objekt är
vetenskap, forskning, teknik), finns en hel del forskning om vetenskap och
forskning om performativa akter, dessutom på många olika sätt. Några tips, men
där många av diskussionerna har nåt slags ursprung i Andrew Pickerings bok
(1992) The Mangle of Practice men också Butler som inte är oviktig för STS:

<http://www.jstor.org/discover/10.2307/3182999?uid=3738984&uid=2&uid=4&sid=21101091690063>

<http://sss.sagepub.com/content/early/2012/06/12/0306312712446694.abstract>

<http://halshs.archives-ouvertes.fr/hal-00460877/>

<http://cus.sagepub.com/content/3/2/239.full.pdf+html>

http://www.google.se/books?id=7BkByw1gtigC&lpg=PA190&ots=oYWCJF5_4x&pg=PA190#v=onepage&q&f=false

<http://sth.sagepub.com/content/32/2/150.short>

<http://www.jstor.org/discover/10.2307/3182999?uid=3738984&uid=2&uid=4&sid=21101091690063>

<http://sth.sagepub.com/content/32/2/150.short>

Dels är det ju en jätteintressant diskussion om vad performativitet kan vara, men
möjligen anknytning till STS tydliggöra skillnader och likheter mellan traditioner
som konst och vetenskap. Bara några söndagstankar!

Skulle du vara intresserad att höra mer, så är
christopher.kullenberg@theorysc.gu.se någon som du kan tala med.

Vänligen och lycka till!
Fredrik

From: Monica Lindgren <monica.lindgren@hsm.gu.se>

Subject: SV: Interdisciplinary course proposal on Performativity for PhD student at GU

Date: September 30, 2012 11:49:37 AM GMT+02:00

To: Elisabeth Belgrano elisabeth.belgrano@hsm.gu.se

Hej Elisabeth,

Roligt att få mail från dig - hoppas att allt är bra!

Här kommer några synpunkter från mig:

Tycker att kursen ser spännande ut och tror att den kan locka många. Tycker dock att det vore kul o smart att även inkludera pedagogik och utbildningsvetenskap som exempel på discipliner i texten/kursplanen. Flera av våra CUL-doktorander (Estetiska uttrycksformer med inriktning mot utbildningsvetenskap) använder sig av performativitet som teoretiskt begrepp, samt flera av de referenser som finns med i litteraturlistan här (t ex Austin o Butler). En del av kursen visar ju också på ett pedagogiskt intresse, t ex formuleringen "studenterna får en förståelse för den kreativa processens förvandlingspotential (en gestaltandets estetik)".

För övrigt skulle jag gärna se ett inkluderande av ett posthumanistiskt teoretisk perspektiv - ett hett område i intensiv utveckling just nu. Ligger i linje med såväl begreppet performativitet och social interaktion. Karen Barad (univ of California) är en av dem som driver detta perspektiv, hon talar om "posthumanistisk performativitet", se t ex hennes artikel: Barad, karen (2007). "Posthumanist Performativity: Towards and understanding of How Matter Comes to Matter". *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 28(3).

ja, det var några spontana reflektioner Elisabeth...
ha det gott!

hälsningar
Monica

Monica Lindgren

Docent, musikpedagogik

Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet
Box 210
405 30 Göteborg
tel: 031 786 41 57

<http://www.hsm.gu.se>

From: Magdalena Petersson-McIntyre <Magdalena.Petersson-McIntyre@cfk.gu.se>

Subject: RE: Ansökan GU gemensam doktorandkurs kring performativitet

Date: October 4, 2012 11:02:49 AM GMT+02:00

To: Elisabeth Belgrano <elibelgrano@mac.com>

Hej

Det låter jättespännande och jag har skummat igenom texten snabbt. Jag är tyvärr helt upptagen idag och bortrest imorgon och kan inte lägga någon tid på det. Performativitet är ett stort tema inom humaniora och samhällsvetenskap i förhållande till subjektskapande och social handling som du nämner och det går förstås att lägga till en massa. Gällande litteratur är det alltifrån Goffman-performance till Butler och Barad/performativitet som du har med. Actor network theory och STS, som någon nämnt i din text finns ju också där finns också perspektiv på ekonomi och marknad som performativt, Michel Callon. Riter och ritualer och performance har varit ett stort tema inom etnologi/antropologi och Butlers performativitet har varit enormt inflytelserikt på genus. Min egen ingång är performativitet och konsumtion just nu. Jag samverkar gärna kring detta, det låter verkligen intressant, men hinner tyvärr inte just nu. Att performativitet är ett ämnesöverskridande tema som är väldigt aktuellt är väl ett bra argument. Lycka till med ansökan, du får gärna lägga till att jag stödjer din ansökan om det är någon hjälp, CFK Handelshögskolan.

Magdalena